

Een kansrijke start – ook voor onze meest kwetsbare kinderen?

Aan:

Dhr. M. van Ooijen

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

staatssecretaris@minvws.nl

cc.:

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

cie.vws@tweedekamer.nl

Utrecht, 5 maart 2024

Betreft: verzoek tot afschaffing verplichte eigen bijdrage voor kraamzorg

Geachte heer van Ooijen, geachte leden van de Tweede Kamercommissie voor VWS,

Kraamzorg draagt bij aan een kansrijke start en dat heeft een levenslang effect op de gezondheid van kinderen en moeders. Kraamzorg voorkomt hiermee duurdere zorg. Echter, door de verplichte eigen bijdrage zien gezinnen met financiële - en vaak ook andere - problemen van kraamzorg af. Hierdoor starten juist kwetsbare Nederlandse kinderen hun leven met een onnodige achterstand.

In de jeugdgezondheidszorg zien wij de onwenselijke gevolgen hiervan dagelijks: in kwetsbare gezinnen worden gezondheidsrisico's later gesignaleerd en wordt (te) laat een passende interventie ingezet waardoor problemen zich opstapelen. Onze partners in de geboortezorg - gynaecologen, verloskundigen en de kraamzorgbranche - hebben in 2022 en 2023 daarom al terecht gezamenlijke oproepen gedaan de wettelijk verplichte eigen bijdrage voor kraamzorg af te schaffen. Om drie redenen is het nu echt de hoogste tijd daarvoor.

Kraamzorg voorkomt gezondheidsachterstanden en is noodzakelijke zorg

Juist kwetsbare gezinnen waar (kraam)zorg extra nodig is, ontvangen minder kraamzorg¹. Onaanvaardbare gezondheidsverschillen en kansenongelijkheid nemen hierdoor toe terwijl kansengelijkheid hoog op de politieke agenda staat. In het GALA² staat de opgave aan gemeenten en (jeugd)gezondheidszorgorganisaties, zorgverzekeraars en VWS beschreven om gezamenlijk gezondheidsachterstanden terug te dringen. Expliciet staat genoemd dat het terugdringen van deze achterstanden al bij de eerste 1000 dagen van een kind begint en dus bij kraamzorg voor iedereen.

Los daarvan is kraamzorg noodzakelijke zorg en onderdeel van het basispakket: iedereen heeft er recht op.

Buiten kraamzorg is er geen andere zorg binnen het basispakket waarvoor een eigen bijdrage geldt.

Kraamzorg valt evenmin gelijk te stellen aan een hulpmiddel, waar wel een bijdrage voor nodig is. Voor noodzakelijke zorg, zoals kraamzorg, horen toch geen financiële drempels te bestaan?

¹ J Legendijk, E Steegers, J Been. Inequity in postpartum healthcare provision at home and its association with subsequent healthcare expenditure. *European Journal of Public Health* 2019;29(5):849-854.

² [GALA -Gezond en Actief Leven Akkoord | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Kraamzorg levert gezondheidswinst op en minder zorg + zorgkosten

Gemiste kraamzorg betekent niet alleen een gemiste kans op een goede start, maar ook een hogere zorgvraag én hogere zorgkosten in het eerste levensjaar¹. Kraamzorg levert juist gezondheidswinst op want:

1. in gezinnen met (professionele) kraamzorg, wordt significanter minder gerookt dan in gezinnen die geen kraamzorg ontvangen³;
2. de kraamverzorgende signaleert in 56% van de gezinnen gezondheidsrisico's, zoals het geel zien van baby's, waardoor tijdig een passende, goedkopere interventie wordt ingezet⁴;
3. kraamzorg speelt een cruciale rol in het slagen van borstvoeding, wat een beschermend gezondheidseffect heeft en op lange termijn kostenbesparend is⁵.

Vanwege deze gezondheidswinst en zorg(kosten)besparing moet de eigen bijdrage voor kraamzorg afgeschaft worden.

Kraamzorg leidt níet tot onnodige zorgconsumptie en druk op zorguitgaven

Niet alleen professionals uit de geboortezorg, maar ook het RIVM (2020)⁶ en Zorginstituut Nederland (2011)⁷ gaven eerder al het advies om burgers niet voor kraamzorg te laten betalen. Misschien is hier geen gehoor aan gegeven vanuit angst dat volledig vergoede kraamzorg uitnodigt tot onnodige zorgconsumptie? Deze angst is onterecht, want het aantal uren kraamzorg wordt geïndiceerd en burgers bepalen niet zelf hoeveel uren kraamzorg zij per dag krijgen.

Intussen zijn er bovendien nieuwe zorgakkoorden gesloten, zoals het IZA⁸ en GALA, die de noodzaak van enerzijds toegankelijke zorg voor kwetsbaren en anderzijds de verschuiving van de zorg van de tweede naar eerste en nulde, preventieve, lijn onderstrepen. We weten inmiddels allemaal dat afzien van preventieve zorg, zoals kraamzorg, de druk op de collectieve zorguitgaven juist opvoert. Ook past een wettelijk verplichte bijdrage, ongeacht de sociaaleconomische status, niet meer in onze huidige maatschappij met aandacht voor kansengelijkheid.

Oproep aan de Tweede Kamer: zorg voor een nationale oplossing voor kraamzorg

Wij willen met deze brief het belang onderstrepen van een nationale oplossing. De versnipperde initiatieven op gemeenteniveau om de kraamzorgbijdrage te compenseren bereiken juist gezinnen met een laag inkomen niet. Wel of niet het geïndiceerde aantal uren kraamzorg krijgen, mag bovendien toch niet afhangen van waar het wiegje in Nederland staat?

Nú kunt u als volksvertegenwoordigers bijdragen aan kansengelijkheid door de financiële drempels voor (kraam)zorg weg te nemen. Bestaanszekerheid was nooit eerder zo'n belangrijk thema in onze samenleving als in het afgelopen jaar. Niet voor niets hebben op 1 februari ambassadeurs en betrokken partijen van Kansrijke Start een oproep verstuurd aan informateur Plasterk om in het regeerakkoord de Gezonde Generatie als doel voor 2040 op te nemen. Met als eerste stap: zorgen voor een gezonde, veilige en kansrijke start voor elk kind, ook door de eigen bijdrage voor kraamzorg af te schaffen.

Een kansrijke start voor al onze kinderen begint met kraamzorg voor ieder kind. Wij vragen u om dit mogelijk te maken en wachten uw reactie af.

³ ABCD-studie, Etnische verschillen in het gebruik van kraamzorg, M. Lamkaddem et al., NTVG 2014;158:A7718.

⁴ Kraamzorg de Waarden, ERKEN-studie (Evaluatie Risicosignalering Kraambed En Nazorg), 2014-2015.

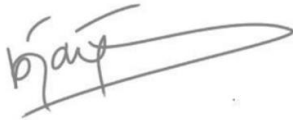
⁵ RIVM report 350040002/2007 Health gain and economic evaluation of breastfeeding policies Model simulation FL Büchner, J Hoekstra, CTM van Rossum.

⁶ Schaf alle eigen bijdragen af in de geboortezorg ([RIVM rapport 2020](#))

⁷ Eigen bijdrage verloskundige zorg ([ZiNL advies 2011](#))

⁸ [Integraal Zorgakkoord: 'Samen werken aan gezonde zorg' | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Met vriendelijke groet,
Petra de Jong
Voorzitter AJN Jeugdartsen Nederland

Met vriendelijke groet,
Igor Ivakic
Directeur Nederlands Centrum Jeugdgezondheid

Met vriendelijke groet,
Angela Bransen
Afdelingsdirecteur Jeugd Actiz

